

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 2Co/204/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7820202109
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 01. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Anna Slovinská
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2021:7820202109.1

Uznesenie

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Anny Slovinskej a sudkýň JUDr. Aleny Mikovej a JUDr. Zuzany Matyiovej v spore žalobcu: Z. G., X.. XX.XX.XXXX, L. Č. XXX, K., zastúpený advokátom JUDr. Ladislav Csákó, so sídlom Hviezdoslavova 4, Rožňava, proti žalovaným: 1/ H. G., X.. XX.XX.XXXX, X/ H. G., K.. L., X.. XX.XX.XXXX, obaja L. D. XX, L.X., v konaní o vydanie veci, o odvolaní žalovaných proti uzneseniu Okresného súdu Rožňava zo dňa 25. augusta 2020 č.k. 4C/27/2020-42

rozhodol:

Z r u š u j e uznesenie vo výroku o náhrade trov konania a v zrušenom rozsahu v r a c i a vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Rožňava (ďalej „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) uznesením uvedeným v záhlaví zastavil konanie (I. výrok), žalobcovi priznal náhradu trov konania proti žalovaným v plnom rozsahu (II. výrok), a rozhodol o vrátení súdneho poplatku žalobcovi prostredníctvom Slovenskej pošty, a.s. v rozsahu 92,80 eur (III. výrok).

2. Okresný súd rozhodoval o žalobe na vydanie kľúčov od rodinného domu súpisné č. XXX vo vlastníctve žalobcu zapísaného na LV č. XXXX v katastrálnom území Č.. Žalobca uviedol, že žalovaní, ktorí sú jeho príbuznými (žalovaný v 1. rade je synom žalobcu a žalovaná v 2. rade synovou manželkou), užívali po predchádzajúcej dohode jeho nehnuteľnosť, no pre vzájomné rozpory medzi sporovými stranami došlo k narušeniu vzťahov, a bol nútený podať žalobu o vypratanie nehnuteľnosti, ktoré konanie sa viedlo na Okresnom súde Rožňava sp.zn. 11C/31/2019. Po začatí súdneho konania žalovaní nehnuteľnosť vypratali, preto vzal žalobu späť, avšak nehnuteľnosť riadne neodovzdali, pretože mu nevrátili kľúče od bezpečnostných dverí, čo podmieňovali podpísaním nejakej listiny, s obsahom ktorej mu neumožnili sa oboznámiť. Prostredníctvom právneho zástupcu vyzval žalovaných na odovzdanie kľúčov, na ktorú písomnú výzvu nereagovali, preto sa domáha ochrany svojich vlastníckych práv v konaní pred súdom. Žalovaní sa v konaní bránili tvrdením, že dňa 3.4.2020 žalovaný v 1. rade spoločne so svedkami C. R. C. J. F.S. sa dostavili do miesta bydliska žalobcu za účelom protokolárneho odovzdania nehnuteľnosti, súčasťou ktorého malo byť odovzdanie kľúčov a záznam o stave meračov, ktorý žalobca odmietol potvrdiť podpisom. Z dôvodu, že žalobca je agresívnej povahy, opätovný pokus o odovzdanie kľúčov nebol vykonaný. O podaní žaloby sa dozvedeli až po jej doručení súdom, lebo žiadna predžalobná výzva im doručená nebola. Z obsahu predžalobnej výzvy pripojenej žalobcom pritom vyplýva, že bola adresovaná na nesprávne miesto bydliska žalovaných „Gemerská XX“ Brzotín, aj keď žalovaní bývajú na adrese „Gemerská XX“, ktorá okolnosť bola oznamovaná žalobcovi aj súdu do konania o vypratanie nehnuteľnosti sp.zn.11C/31/2019 podaním, ktorým informovali súd tiež o tom, že žalobca odmietol protokolárne prevziať nehnuteľnosť. Žalovaní uviedli, že požiadali advokátku JUDr. Y.Ó. F. o odovzdanie kľúčov od nehnuteľnosti právnenému zástupcovi žalobcu. Po prevzatí kľúčov, žalobca vzal žalobu späť, a nakoľko žalovaní splnili povinnosť žiadanú žalobou až po začatí súdneho konania, uplatnil si nárok na náhradu trov.

3. Okresný súd po citácii vyjadrení žalobcu a žalovaných právne vec posudzoval podľa § 145, § 146 Civilného sporového poriadku (CSP). Zohľadňujúc, že k späťvzatiu žaloby došlo pred začatím pojednávania a predbežným prejednaním vecí, rozhodol o zastavení konania. Nárok na náhradu trov posudzoval podľa § 255 ods. 1, § 256 ods. 1 CSP, prihliadajúc k tomu, že ak strana procesne zavinila zastavenie konania, súd prizná náhradu trov konania protistrane. Vychádzal z názoru, že žalovaní procesne zavinili zastavenie konania, preto priznal žalobcovi nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu. O vrátení súdneho poplatku rozhodol v súlade s § 11 ods. 3,4 a 6 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch v platnom znení.

4. Proti výroku uznesenia o nároku na náhradu trov konania podali včas odvolanie žalovaní majúci za to, že žaloba bola podaná nedôvodne, keďže kľúče od nehnuteľnosti si žalobca pred začatím súdneho konania odmietol prevziať. Zdôraznili, že o predžalobnej výzve nemali žiadnu vedomosť, keďže táto bola adresovaná na nesprávne miesto bydliska, a súčasne dôvodili existenciou nepriaznivých sociálnych pomerov, ktoré by rovnako odôvodňovali nepriznanie nároku na náhradu trov konania žalobcovi. Príjem žalovaného v 1. rade za posledných 6 mesiacov mal predstavovať 600,- eur netto a žalovanej v 2. rade 500,- eur netto, z ktorého zabezpečujú vyživovaciu povinnosť k 17-ročnému synovi, študentovi 3. ročníka odborného učilišťa, splácanie hypotekárneho úveru vo výške 205,- eur mesačne pre VÚB, a.s., bežné mesačné výdavky 300,- eur, náklady na úhradu plynu, elektriny a vody vo výške cca 160,- eur, poistenie za motorové vozidlo 18,25 eur, poistenie za skúter 19,- eur, pohonné hmoty 50,- eur, úhrada mobilných telefónov pre 3 osoby 50,- eur. Žiadali, aby odvolací súd zmenil napadnutý výrok uznesenia o náhrade trov konania tak, že stranám sporu nárok na náhradu trov konania nepriznáva.

5. Žalobca odvolanie žalovaných považoval za neopodstatnené uvádzajúc, že povinnosť na vydanie kľúčov od rodinného domu si splnili až po začatí súdneho konania, takže v konečnom dôsledku dôvodnosť či nedôvodnosť žaloby je bez právneho významu, keďže nárok na náhradu trov konania patrí žalobcovi pre procesný neúspech žalovaných. Za účelovú označil obranu žalovaných, ktorí odovzdanie kľúčov podmienili podpísaním listiny, s obsahom ktorej mu neumožnili sa oboznámiť, pričom vzájomné vzťahy boli značne narušené, a nemohol si dovoliť podpísať nejaký biako papier. Nepovažoval za podstatné, či žalovaným bola odoslaná predžalobná výzva, keďže žalovaní mali vedomosť, že zadržávajú vec patriacu žalobcovi, pričom predžalobnú výzvu im zasielal na poslednú mu známu adresu a zásielky sa mu nevrátili neprevzaté, preto vychádzal z úvahy, že tieto sa dostali do ich dispozície. Žalovaní mali vedomosť, že kľúče potrebuje. Za nenáležitú považoval požiadavku žalovaných na aplikáciu § 257 CSP s odkazom na ich sociálnu situáciu, pretože v rožňavskom regióne je všeobecne veľmi nepriaznivá situácia, vysoká nezamestnanosť, obaja žalovaní sú zamestnaní, pričom si môžu dovoliť realizáciu značných investícií do cudzieho majetku. Ich sociálna situácia nie je taká zlá, ako sa snažia prezentovať, a aj podanie nimi vyhotovené má znaky podania spracovaného právny zástupcom, ktorému tiež museli niečo uhradiť. Zdôraznil, že v zmysle súdnej praxe aplikácia § 257 CSP neslúži na zmierňovanie majetkových rozdielov medzi procesnými stranami, ale na riešenie situácie, ktorá sa javí ako nespravodlivá. Aplikácia tohto ustanovenia prichádza do úvahy len výnimočne, a to ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa a výnimočné okolnosti. V zásade sa však rozhodovanie o náhrade trov konania riadi princípom procesného úspechu v spore. Poukázal na to, že on je tiež starobným dôchodcom, ktorého jediným príjmom je invalidný dôchodok, výška ktorého je zjavne nižšia ako príjem ktoréhokoľvek zo žalovaných. Svojim prístupom žalovaní zavinili existenciu súdneho konania, za ktoré svojvoľné konanie nemôže znášať zodpovednosť. Je zjavné, že žalovaní sú spôsobilí vynakladať finančné prostriedky na pohonné hmoty, tri mobilné telefóny, dva úvery, čo je jasným dôkazom ich solventnosti. Zohľadňujúc vyššie uvedené žiadal uznesenie v napadnutom rozsahu potvrdiť.

6. Žalovaní v odvolacej replike zotrvali na svojich tvrdeniach o nedôvodnosti podanej žaloby. Zopakovali, že žalovaní v 1. rade za prítomnosti dvoch svedkov bol žalobcovi odovzdať kľúče spoločne s listinami, na ktorých bol zaznamenaný stav meračov i počet odovzdaných kľúčov. Bolo teda zrejmé, aké listiny mal žalobca podpisovať. Takýto postup žalovaní zvolili z dôvodu narušených vzájomných vzťahov a nedôvery voči žalobcovi. Zdôraznili, že žalobca zavádza, pokiaľ tvrdí, že im bola riadne doručená predžalobná výzva, pretože pokiaľ z prílohy podaní žalobcu vyplýva, že podacie číslo zásielky bolo RE137085625SK, tak po overení informácií na pošte zistili, že taká zásielka bola vrátená žalobcovi dňa 2.6.2020, a dňa 4.6.2020 ju prevzal ako nedoručenú. Žalobca mohol pritom bez problémov užívať svoju nehnuteľnosť aj bez odovzdaných kľúčov, keďže disponoval kľúčmi náhradnými. Zopakovali tiež tvrdenia o svojich nepriaznivých majetkových pomeroch, ktoré im neumožňovali právne zastúpenie, ako si ho môže v konaní dovoliť žalobca. Žiadali o zohľadnenie výnimočných okolností prípadu a dôvodov hodných osobitného zreteľa.

7. Žalobca v odvolacej duplike opätovne uviedol, že žalovaní nemali snahu o riadne odovzdanie objektu, a označenie svedkov, ktorí mali byť prítomní pri údajnom protokolárnom odovzdaní, považoval za

neprípustné novoty v odvolacom konaní. Pretože žalovaní plnili až po podaní žaloby, je bez právneho významu, či si prevzali poštovú zásielku - predžalobnú výzvu, keďže ich povinnosťou bolo odovzdať objekt vrátane kľúčov. Zotrval na názore, že v konaní neexistujú žiadne výnimočné okolnosti ani dôvody hodné osobitného zreteľa pre aplikáciu § 257 CSP.

8. Žalovaní v stanovisku k duplike žalobcu poukázali na to, že už vo vyjadrení k žalobe zo dňa 3.8.2020 vysvetlili, z akého dôvodu, kedy a za prítomnosti akých osôb sa pokúsili žalobcovi odovzdať kľúče. Označenie svedkov teda nepredstavuje žiadne nové skutočnosti v konaní. Nemali vedomosť o úmysle žalobcu podať žalobu, nakoľko vychádzali z toho, že sám žalobca prevzatie kľúčov odmietol.

9. Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd prejednal odvolanie žalovaných ako podané včas a oprávnenou osobou, proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné, bez nariadenia odvolacieho pojednávania v zmysle § 385 ods. 1 CSP a contrario, v rozsahu vyplývajúcom z ustanovení § 379 a § 380 CSP a dospel k záveru, že odvolanie proti výroku o náhrade trov konania je dôvodné. Pretože neboli splnené podmienky na zmenu rozhodnutia, odvolací súd v zhode s § 389 ods. 1 písm. b/, c/ CSP rozhodnutie v napadnutom rozsahu zrušil a vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

10. Výrok uznesenia o zastavení konania a vrátení súdneho poplatku nadobudol právoplatnosť, pretože nebol odvolaním napadnutý.

11. Žalovaní podľa obsahu odvolania uplatnili odvolacie dôvody vymedzené § 365 ods. 1 písm. f/, h/ CSP, teda že rozhodnutie súdu vychádza z nesprávneho ustálenia skutkového stavu veci a nesprávneho právneho posúdenia vecí. Odvolací súd považoval tvrdené odvolacie dôvody za naplnené.

12. Rozhodovanie súdu o náhrade trov konania vyplýva z ustanovení § 255 až § 261 CSP, ktoré stanovujú predpoklady, za splnenia ktorých majú strany sporu alebo tretie osoby právo na náhradu trov, ktoré v konaní vynaložili. Zmyslom a účelom náhrady trov konania je poskytnúť úspešnej strane sporu ich náhradu trov, ktoré boli vynaložené vo vecnej či časovej súvislosti s konaním pred súdom, a ktoré by nevznikli, ak by také konanie pred všeobecným súdom neprebehlo. Rozhodovanie o náhrade trov konania, sa spravuje zásadou zodpovednosti za výsledok sporu (§ 255) a zásadou zodpovednosti za zavinenie (§ 256 ods. 1), od ktorých zásad sa možno odchýliť aplikáciou ustanovenia § 257 CSP.

13. Podľa § 256 ods. 1 CSP, ak strana procesne zavinila zastavenie konania, súd prizná náhradu trov konania protistrane.

14. Podľa § 257 CSP výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

15. Aplikácia § 257 CSP znamená, že súd nemusí zaviazat' neúspešnú stranu sporu na náhradu trov konania, resp. nemusí zaviazat' na náhradu trov stranu sporu, ktorá vznik trov konania svojim zavinením spôsobila, v prospech protistrany. Použitie tohto ustanovenia teda negatívne dopadá na tú sporovú stranu, ktorej by inak právo na náhradu trov konania svedčilo. Vychádzajúc z uvedeného, aplikácia § 257 CSP musí zohľadňovať osobitné okolnosti konkrétneho prípadu a mať vždy výnimočný charakter. Podmienky splnenia týchto kumulatívnych podmienok, teda existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa a výnimočných okolností, zákon bližšie nešpecifikuje, a ponecháva to na súdnu prax, dnes už ustálenú (porovnaj rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp.zn. 2NCdo/17/09, 5Cdo/67/2010, 3MCTo/46/2012). Podľa jej záverov aplikácia § 257 CSP neznamená možnosť absolútne voľného uváženia súdom, ale súd je povinný skúmať, či v prejednávanej veci neexistujú zvláštne okolnosti hodné osobitného zreteľa, na ktoré je potrebné prihliadať pri stanovení povinnosti nahradiť trovy konania. Toto ustanovenie má slúžiť na odstránenie neprimeranej tvrdosti, teda na dosiahnutie spravodlivosti pre strany sporu, pokiaľ ide o vedenie konania a jeho výsledok (viď uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Cdo/102/2017 z 31.7.2017).

16. V predmetnom konaní okresný súd pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov vychádzal striktnie iba z toho, že žalovaní splnili žalobnú požiadavku po podaní žaloby, neskúmajúc dôsledne procesne zavinenie za vedenie súdneho sporu, ani existenciu dôvodov pre aplikáciu § 257 CSP, nezohľadňujúc tak dôvody podania žaloby, ani okolnosti vyplývajúce z vyjadrení žalovaných. Niet žiadnych pochybností, že vzájomný príbuzenský vzťah sporových strán je zaťažovaný konfliktami brániacimi racionálnej komunikácii, za ktorý stav znášajú zodpovednosť obe strany sporu v rovnakej miere. V jednotlivých sporných otázkach, ktoré sú predložené na rozhodnutie všeobecným súdom, je v takýchto prípadoch vždy namieste zvážiť pri posudzovaní nároku na náhradu trov konania, okolnosti vedúce k podaniu žaloby a správanie sporových strán. Odvolací súd zastáva v prejednávanej veci názor, že len splnenie žalobnej požiadavky po začatí konaní tj odovzdanie kľúčov od nehnuteľností cestou právneho zástupcu, nezakladá bez všetkých pochybností procesnú zodpovednosť žalovaných za zastavenie konania. Je faktom, že žalovaní označili dôkazné prostriedky o tom, že pred začatím súdneho konania žalobca odmietol kľúče od nehnuteľnosti prevziať, čo ani nepopiera, sporné sú len okolnosti odovzdania. Z

vyjadrenia žalovaných a priložených listín, ako sú obsahom súdneho spisu (č.l. 28-31) vyplýva, že predmetom odovzdania objektu a odovzdania kľúčov bolo tiež potvrdenie stavu odberu elektrickej energie na nehnuteľnosti žalobcu, a z ničoho nemožno vyvodiť, aby si žalovaní vynucovali tzv. bianko podpis. Okresný súd však nevzal tento fakt na zreteľ, a ani neskúmal, či žalobcovi prislúchalo právo odmietnuť prevziať kľúče pre podaním žaloby, ktoré konanie následne viedlo k podaniu žaloby. Súdne konanie nemá byť vnímané ako obvyklý prostriedok riešenia rodinných nezhôd, ale ako inštancia, k využitiu ktorej sa strany sporu rozhodnú po dôslednom zvážení a vážnom zlyhaní mimosúdnych riešení, vedomí si zodpovednosti za náklady so súdnym konaním spojené. Riešenie bežných medziľudských konfliktov cestou súdu má byť až posledným, výnimočným riešením, nie prvou voľbou dotknutých strán sporu. Fakt, že žalovaní k odovzdaniu kľúčov pristúpili už pred podaním žaloby, potvrdzuje samotný žalobca, nepáčia sa mu však okolnosti tohto úkonu. Pokiaľ mal žalobca obavy z konania žalovaných, nie je zrejmé, prečo o osobnú súčinnosť nepožiadal svojho právneho zástupcu už pred podaním žaloby, resp. ak spochybňoval konanie žalovaných, nezabezpečil si prítomnosť svedkov ako nestranných osôb hájajúcich jeho záujmy.

17. S prihliadnutím na vyššie uvedené, v opätovnom konaní súd prvej inštancie posúdi mieru procesnej zodpovednosti za vedenie konania prihliadajúc aj na skutočnosti vedúce k podaniu žaloby, a vzhľadom na okolnosti prejednávanej veci (rodinný konflikt, okolnosti odovzdávania, správanie strán,..) zváži aj použitie § 257 CSP tak, aby dospel k spravodlivému usporiadaniu pomerov strán sporu aj pri rozhodovaní o nároku na náhradu vzniknutých trov. Aplikácia ustanovenia § 257 CSP je totiž opodstatnená vždy tam, kde sa vzhľadom na okolnosti spočívajúce v prejednávanej veci alebo existujúce u sporových strán, javí ako nespravodlivé striktné použitie ustanovení o zodpovednosti za výsledok, či zavinenie konania. Až na základe zhodnotenia všetkých okolností uváži, či a ktorej procesnej strane patrí v konaní nárok na náhradu trov v celom alebo čiastočnom rozsahu, alebo či je odôvodnené nepriznať náhradu trov konania žiadnej zo strán. V opätovnom rozhodnutí rozhodne tiež o nároku na náhradu trov odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP).

18. Rozhodnutie prijal senátu Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 CSP) .

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie **n**ie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1,2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).